

משולחן לדעת

גליון 98

פרשת כי תצא תש"פ

סדר הלימוד לחודש אלול - סימן צ"ה.



בס"ד

הלכות לסעודת שבת מודינו הרב שליט"א

השיש נקי, מחשש שישארו שם שאריות או שומן שעלולים להידבק למאכלי המין האחר. וכל שכן קדירה או מאכל רותחים שאסור להניחם על גבי השיש מהמין האחר.

בדיעבד, אם הניח מאכל או קדירה צוננים על גבי שיש מהמין האחר, יבדוק את המקום, אם יש בו שיירים או שומן שנדבקו בו, יש להדיח את הקדירה או המאכל במקום הנגיעה.

הניח קדירה רותחת על גבי השיש [או שהשיש רטוב והיה מונח שם מקודם מאכל חם] - לפעמים יש צורך להגעיל את הכלי (אם היה דבוק שיירים חמים, או שהיה המקום רטוב). ויעשה שאלת חכם.

הניח מאכל רותח על השיש האחר - אם יש שם שיירים בעין, או אם המקום בלוע משיירים בתוך כ"ד שעות - צריך המאכל עכ"פ קליפה במקום הנגיעה [ולפעמים אף כולו נאסר], ולא די בהדחה במים.

נשפך תבשיל על גבי השיש האחר - אם התבשיל צונן, ידיח המקום היטב ודי. ואם התבשיל רותח, צריך השיש הגעלה, על ידי עירוי רותחים. ויעשה שאלת חכם. [יש לציין, שלדעת הרבה פוסקים שיש 'אבן קיסר' אין מועיל בו הגעלה].

מחמת החששות הנ"ל ועוד, רצוי להימנע מלהתקין הכיריים בתוך השיש [בילד אין] בסמיכות לאחד מהמינים, וכל שכן בסמיכות לשניהם. והחששות והתקלות מצויים, וסחור סחור אמרינן לנזירא.

אם נמצא במקום שאין ידוע לו דרך שימוש של השיש - יכסה השיש והכירוי בנייר כסף כדי להמינע ממכשול.

כיוור

יש להקפיד על כיוור נפרד לשימוש בשרי ולחלבי, מפני החששות המצויים: שישארו שיירי מזון בכיוור בשעה שמתמשש שם למין האחר. וביותר, שמערים מאכלים רותחים לתוך הכיוור, או שיירי קדירה, והם נבלעים בגוף הכיוור. כמו כן יש חשש לגבי הכלים שמדיחים בכיוור שנוגעים ומתערבבים זה בזה. וביותר, אם מדיחים הכלים במים חמים, שיש חשש שיבליעו המים מאלו לאלו. מי ששכר דירה ואין שם אלא כיוור אחד, ישתמש בתוך הכיוור בקערות נפרדות לבשר ולחלב.

ברז

יש להתקין ברז נפרד לכיוור החלבי ולכיוור הבשרי, ולא להשתמש בברז אחד (מסתובב) לב' המינים. מחשש האדים העולים מהמאכלים הרותחים שבכיוור ונבלעים בקנה הנטוי של הברז [ולפעמים גם שיירי שומן וכדומה דבוקים על גביו]. גם ראש הברז (הידיית) עלולים להידבק בו שיירי מזון ושומן שעל גבי הידיים.

אם נמצא במקום שאין בו כי אם ברז משותף לחלבי ולבשרי - יגעילנו על ידי עירוי רותחים.

משטח שיש

צריך לייחד משטח נפרד לשימוש לבשרי ולחלבי. וצריך שיהיו נבדלים ומרוחקים זה מזה, מחשש מכשולות מצויים, כגון נתיזת תבשיל בשרי לשיש החלבי או להיפך, וכן הנחת מאכלים וקדירות משל זה על זה.

אין להניח קדירה או מאכל בשרי (אפילו בדרך עראי) על גבי השיש החלבי וכן להיפך, ואפילו

דעת קדושים מאוצרותיהם של צדיקי הדורות

רמזי תורה

כתיב לעיל 'לא תבשל גדי בחלב אמו' וסמך 'הנה אנכי שולח מלאך לפניך לשמרך בדרך', לרמז שהאוכל בשר בחלב מסתלק ממנו צלם אלהים (כמבואר בזוהר) ופורש ממנו מלאך ההולך עם האדם לשומר, אך כש'לא תבשל גדי בחלב אמו' אז 'הנה אנכי שולח מלאך' וכו' משום 'פניך' שהוא צלם אלהים אשר לך 'לשמרך בדרך'.

(סמוכים לעד, מבעל השבט מוסר, פר' משפטים)

בענין סמיכות 'לא תבשל גדי בחלב אמו' עם הנה 'אנכי שולח מלאך לפניך לשמרך בדרך', נראה עם מה שכתבו המפרשים ז"ל (אבן עזרא) בטעם איסור 'לא תבשל גדי בחלב אמו' משום שהוא אכזריות גדול לבשל הבן בחלב אמו, כדי שיקנו ישראל מדת הרחמנות, כי כן משפטם בהיותם בני אל חי כי רחום הוא וגו', ובזה יבוא על נכון הסמיכות, כשאתה תקנה מדת הרחמנות גם אני מרחם עליך לשלוח מלאך לשמרך בדרך אשר תלך.

(מגלה צפונות, מבעל השבט מוסר, פר' משפטים)

'לא תבשל גדי' בגימטריא 'היא איסור אכילה ובישול והנאה'.

(בעל הטורים דברים יד כא)

סמך 'עשר תעשר וגו' היוצא השדה שנה שנה' לבשר בחלב, לומר כשם שתערובת בשר בחלב אסור כן גם כן אסור התערובת של כלאים בשדה, ואם תשמור מן התערובת אז אבשל פירותיך בזמן ותתעשר.

(שם פסוק כב)

'ראשית ביכורי אדמתך' נסמך 'לגדי בחלב אמו', אם תהיה זהיר מלאכול בשר בחלב הקב"ה יבשל פירותיך בעתם ותביא ביכורי אדמתך בית ה' אלהיך.

(ספר גימטריאות, לרבינו יהודה החסיד, פר' משפטים)

איסור 'בשר בחלב' באכילה והנאה מרומז בג' סדרות כי תשא ראה ומשפטים ראשי תיבות 'כרם', ובאמת יליף בחולין דף קט"ז שבשר בחלב אסור באכילה מכלאי הכרם עיי"ש והוא רמז הגון.

(שמן למנחה, לרבי אשר אנשיל ווייס זצ"ל הי"ד אבדק"ק סנאדיפאלו, פר' כי תשא)

(המשך מעמוד 3)

התבשל דעת הרמ"א שאין לערבו עם חלב, אך אם כבר התערבב עם חלב מותר בדיעבד באכילה ולכן על הסלט קישואים המעורב עם פיסות גבינה אמרתי שאפשר באכילה.

אמנם המרק מכיון שלכתחילה בשעת הבישול תכננו לערב בו גבינה, בזה כבר תלוי במחלוקת הפוסקים שישנם הסוברים שכיון שעשו כן לכתחילה אסור אפילו בדיעבד, וכן פסק הפרי מגדים שיש לאוסרו מדיון מבטל איסור לכתחילה.

מהפוסקים אסור מרק זה באכילה וכן פוסק הפרי מגדים, ולכן כדאי להמנע מאכילתו.

גבריא'ל התמה לא מצליח לשבת במקומו עד יבין פשר הדבר. פונה הוא לאביו בשקט שלא לעורר תשומת לב מיותרת, ע"מ לקבל הסבר מדוע את סלט הקישואים מותר לכתחילה לאכול, ואת המרק יש להמנע מאכילתו.

פשוט מאד, מסביר ר' ירחמיאל, לכתחילה אין לבשל בקדירה בשרית ע"מ לאכול עם חלב, ואף אם כבר

תשובת מורנו הרב שליט"א: לענין אכילת המרק - בפמ"ג אכן מצדד לאיסור שאם בישל פרווה בסיר בשרי ע"ד לאכול בחלב נאסר באכילה. [ויש עוד סברא להחמיר לחשוש לדעת המחמירים שבבישול לא נאמר ההיתר של נ"ט בר נ"ט]. אך למעשה ההלכה כרוב הפוסקים המתירים בדיעבד באופן זה, ולכן מותר לאכול את המרק גם אם בשלו על דעת לאכול עם חלב. ולענין אכילת סלט הקישואים עם הגבינה - מכיון שלא היה בן יומו, בוודאי א"צ לימנע מלאכול.

לדעת את המעשה

שאלות מניית ההוראה

המתאחדת בתורתך

ההכנה שופתו על האש ותוך זמן קצר כבר מתפשט ניחוח ערב בכל רחבי אולם האוכל.

ר' ירחמיאל הדוד המבוגר חולף באיזור המטבח, ומתעדכן שם בתפריט המתוכנן. מבט קל וכבר נזעק הוא בהוראה חד משמעית, לא לערבב את הגבינה הצהובה לתוך המרק, שכן אסור לבשל פרווה בקדירת בשר ע"מ לאוכלו עם גבינה.

בנו ר' גבריאל העומד לצידו אינו סותר את דברי אביו, וממלמל כאילו לעצמו על נ"ט בר נ"ט [-היינו מאכל פרווה שהתבשל בסיר הבלוע מבשר, ורוצה לאכלו עם חלב] המותר באכילה. ר' ירחמיאל קולט את דברי בנו, ומסביר לו בטוב טעם

ש א כ ן



בדיעבד אם התבשל בקדירה זו ישנם אופנים בהם מותר לאוכלו עם חלב, אך לבשלו לכתחילה למטרה זו ודאי אין להתיר.

עם סיום ההכנות נשמע הקול שהקהל מוזמן ל'נטילת ידים', בני המשפחה שנאספים לאולם האוכל עומדים משתאים לנוכח העריכה המושקעת וההתארגנות המהירה בשעת הסעודה, על מקומו של כל אחד מונחת מנת פתיחה הכוללת בין היתר סלט קישואים בטעם כבד לצד פיסות גבינה צהובה וגבינה מלוחה, למען יאכלו ענוים וישבעו.

גבריאל שכבר החכים היום קצת בדיני בשר בחלב ממהר בבהלה לאביו, וסח לו כי ביום שישי ראה איך מאדים את הקישואים בסיר בשרי לצורך הכנת המטבל ואם כך אין לאוכלו עם חלבי. ר' ירחמיאל לא מתרגש ומבהיר לבנו שבאופן זה אין איסור ויכול לאוכלו לכתחילה.

בהמשך הסעודה בעת הגשת קערות המרק, מבחין גבריאל כי ככל הנראה מחוסר תיאום בין הבוחשים בקדירות, כן צפים במרק גושי גבינה צהובה. עודו מנסה לחשב את צדדי ההלכה באופן זה, רואה כבר את אביו ר' ירחמיאל נעמד ומבהיר לנוכחים שלחלק (המשך בעמוד 2)

שבת ההתאחדות של בני משפחת פרידמן, מהוה הזדמנות נדירה למפגש כל בני המשפחה העולים ובאים מצפון ודרום, והינה רגעים של נחת להורים הזוכים לחזות בצאצאיהם כשתלי זיתים סביב לשולחנם, כל אחד מעוטר בבני משפחתו בלעה"ר.

אך טבעית ומתבקשת היתה ההצעה שהועלתה לאחר הבדלה, לסעוד עוד סעודה קטנה ל"מלוה מלכה" ולהמשיך את נועם השבת המרוממת לעוד רגעים מספר, בטרם יפנה כל אחד לאהלו ולעירו.

משה ושמוליק, שני בחורי חמד נמרצים, נשלחו מיד למרכז המסחרי המקומי במטרה לרכוש אי אלו מוצרים שיהוו בסיס כל שהוא להכנת סעודת דוד מלכא משיחא, לאחר שמאכלי השבת אזלו כמעט עד תום. רגעים ספורים חולפים וכבר נראים הם בפתח כשידיהם עמוסות וגדושות

בשקיות מלאות מוצרים, לחמניות טריות, ירקות ומאכלי חלב ועוד מוצרים כיד ד' הטובה עליהם.

הכבודה נשלחת היישר למטבח, שם נמסרת תכולת השקיות לאלו האמונים על הכנת המאכלים. בינתיים פונים בני המשפחה לביהמ"ד לשעת לימוד איכותית אבות ובנים, לעורר את האהבה עד שתחפץ ולפתוח את השבוע עם דף גמרא.

במטבח, אל מול שפע מוצרי החלב, הוחלט לבשל מרק בצל מהביל שיוגש עם פתיית גבינה צהובה המעורבים בתוכו להשבחת הטעם והמרקם.

אומר ועושה, תיכף ומיד נוטל אחד מה"טבחים" את סיר רחב מימדים המונח כבר שטוף בצד לייבוש, יוצק לתוכו כמות נכבדה של שמן ותבלינים ומוסיף בצל מטוגן ומים למלוא הקדירה. הסיר ששימש את מרק העוף בסעודת חקל תפוחין קדישין, ישמש עכשיו ל'חמין במוצאי שבת מלוגמא', וכיון דאיתעביד בהו מצווה חדא איתעביד בהו מצוה אחרית. בסיום

היזרה

לפנינו צלחת ירקות (פרווה) ונפל לתוכה מאכל (לא תערזבת של בשר בחלב), ועל ידי זה נאסרים הירקות באכילה מצד דיני בשר בחלב?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה על כלי נאה לשולחן השבת
פתרונות ניתן להקליט בקו לדעת (0747962391) שלוחה 7 עד יום שני בערב

פתרון לחידת פרשת ראה :

תשובה לחידת פרשת שופטים [איך יתכן שמאכל נאסר משום שיש בו כמות בשר ועל ידי כמות גדולה יותר של בשר יהא מותר?]

תשובה: בלחם שנילוש בשומן בשרי נאסר הלחם שמא יבוא לאוכלו בחלב, אך אם השומן מרובה עד שניכר על הלחם שיש בו שומן, מותר הלחם. כמו כן, אם הונח על הלחם מבחוץ חתיכת בשר לסימן והיכר, מותר.

הזוכה בהגרלה: הוא הרב ישראל יוסף פריינד הי"ו

שאלה לילד יניק וחכים (מתוך ההלכות לסעודת שבת)

נשפך כוס שוקו על גבי השיש הבשרי, מה צריך לעשות?

תשובות ניתן להקליט בקו לדעת שלוחה 7 (להשאיר שם) הגרלה תתקיים בין המשיבים

הזוכה בהגרלה: הילד הרשי קאליש ני"ו

נדבת הר"ר מרדכי שלמה אינגבר הי"ו לגל הולדת בנו שיחי'

יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים